

הלכות יחוד שבוע ז' סעיף י – י"א

שלחן ערוך סימן כב סעיף י"א [1]

Optional אם יש מצות חינוך בקטן פחות מבן יג וקטנה פחות מבן יב
ים של שלמה קידושין פרק ד' סימן כב [2]
דבר הלכה פרק ב' הלכה ח [3]
שו"ת שבט הלוי ח"ה סימן ר"ד אות ג' [4]
ויש אומרים שכדאי להחמיר בדור פרוץ כזה חיי הלוי ח"ב אה"ע סימן ע"ח [2]
גמ' קידושין פא: אמר רבא מתייחד עד הגדילו [5]

סעיף י' [1]

שמירת תינוק או ותינוקת

Optional ב"ח ד"ה הא [6]

באיזה גיל יש להם דין שומרים שו"ת שבט הלוי ח"ה סימן ר"ד אות א [4]
שמירת ילד או ילדה בלילה דבר הלכה פרק ד' סעיף ט' [7]

יחוד בחמש נשים השונאות זו את זו

אשה וחמותה

Optional הטעם שהן שונאות זו לזו גמ' יבמות קיז. [8]

אף בזמן הזה - שו"ת חתם סופר אהע"ז ח"א סימן מ"ט [2]
ערוך השולחן אבן העזר הלכות אישות סימן יז סעיף לח [2]

שתי יבמות

בזמן הזה במקומותינו שאין נהוגין ביבום
דבר הלכה פרק ה' סעיף ה' [9]

סעיף י' (י) מותר להתיחד עם שתי יבמות. אפילו מי ששקעו עם נשים מותר. לנז' טו) וכן עם אשה שיש עמה תינוקות קטנה. ג"ח [אות ד'] נז' ט"ל [בביאור לטור] כתב, דרך לא מהני קטנה, שמה חלך למקום נז' וזונה. והא דמהני כאן קטנה שאינה מוסרת את עצמה לביאה ויחוד עמה אסור כמ"ש בסעיף י"א, כתב ג"ח [שם] שם חיישין שמה יבוא עליה נאונם, אבל כאן ליכא חשש אונם דהא גדולה עמה, ולפיכך לא חיישין לאינה מוסרת את עצמה לביאה: סעיף י"ב טו) אנדרוגינוס אינו מתייחד עם הנשים. הטעם, דהוא מתאווה לאשה גמורה, לכן אסור להתייחד עם נשים, ואם אינו מתאווה לספק אשה, לכן מותר להתייחד עם אנדרוגינוס.

פרישה [אות כ']:

י' ידיו מותר להתיחד עם שתי יבמות או עם שתי צרות או עם אשה וחמותה או עם אשה ובת בעלה או עם אשה ובת חמותה מפני ששונאות זו את זו ואין מחפות זו על זו טו"כ) עם אשה שיש עמה ידיו תינוקות קטנה [ש] שידועה שטעם ביאה ואינה מוסרת עצמה לביאה שאינה מזנה לפניה לפי שהיא מגלה את סודה.

יא טו"ח) תינוקות שהיא פחותה מבית שלש ותינוק פחות מבין תשע מותר להתיחד עמהן שלא גזרו אלא על יחוד אשה הראויה לביאה ואיש הראוי לביאה.

יב טו"ט) אנדרוגינוס אינו מתייחד עם הנשים ואם נתייחד אין מכין אותו טו"פ מפני שהוא ספק אבל האיש מתייחד עם האנדרוגינוס ועם הטומטום.

צינונים ומקורות יז) רמב"ם שם ה"ט. יח) רמב"ם פ"ב מאיסורי ביאה ה"י. יט) לשון הרמב"ם שם ה"א.

מוריד והב

שכן אבעלה בעיר, ובגמ' דקידושין דף פ"א [ע"א] לא איתא הא דאם גס בה חוששין אלא אם כן בעלה בעיר, אי"כ מנ"ל להמציא חומרא עוד בפתחו פתוח דקיל מאם בעלה בעיר כמו שכתבתי, ובודאי בגס בה או בקרובות מהני אם פתחו פתוח לרשות הרבים ואין חוששין כיון דלא נמצא איסור בהדיא, וגם אין הסברא נוטה להחמיר, דדוקא בקינא לה דחמיר, שהרי התורה עשאתה ספק כודאי ואסורה לבעלה מספק כנטמאה בודאי כדאמרין בריש גדה ג' ע"א, דין הוא להחמיר אפילו בפתחו פתוח, משא"כ בגס בה או בקרובות. ע"כ דברי המגיה: סעיף י' טו) שידועה טעם ביאה. פירוש רש"י [קדושין פ"א ע"ב], כלומר שתרע מה היא ביאה שתרע לספר דברים בשוק. ואינה מוסרת כו', מתוך קטנותה לא לבשה יצר הרע. וכתב רש"י [בביאור לטור], דוקא בעיר סגי בקטנה, אבל בשדה צריך שיהיה ב' נשים עם הקטנה או עוד קטנה אחת, דשם חלך עמו למקום צנוע ותונה עמו, ע"כ. ומחמת זה כתב בדרישה [אות י"ב], תימה על המנהג שנהגו לצאת לדרך אפילו עם עגלון גוי בשומר קטן או קטנה שידועה טעם ביאה, ומסיק דאין חשש, [שם] יצטרך השומר לגבוי חלך האשה עמו כיון שהוא שומר שלה. ומו"ח ז"ל [אות ד'] כתב שמנהג דע הוא צריך לבטלו. ואם אומר חס לפרויה לומר על בנות ישראל כאלה. וז"ל [רסעיף] [ודין] זה [וסעיף] [ודין] הקודם לו שהם מיימרות בפרק בתרא דקדושין, מירי אפילו בדרך, דאיתא התם סמוך לזה, רב חנן איקלע לרב כהנא, חזייה דיתבי וקאי בהמה קמיה, אמר ליה לא סבר מר דיש איסור

ביאור הגר"א

סעיף י"ב יט. אנדרוגינוס כו'. *קשה להולמו, פתח אנדרוגינוס וסיים טומטום ולא הזכיר טומטום בריש, ועוד, טומטום חף עם האשה מותר, ועוד, דמנ"ל כמספחא שם [בביכורים המובאת בבאה"ג אות א'] דאין אנדרוגינוס מתייחד עם הנשים ולא עם הנשים. ובספח משנה [פכ"ב מאיסורי ביאה] מוכח דהרמב"ם ס"ל דמספחא ס"ל כו' יהודה דסוף קדושין [פכ"ב ע"א], ר"ל לאנדרוגינוס חשוד וכו'. ודבריו קשין כחומן לשיטת, דא"כ מנ"ל קאמר כמספחא שם מנ"ל שיהיו נשים כו' ואינו מתייחד עם הנשים נשים, הא אפילו נאנשים הוא כן, ועוד, דהרמב"ם פוסק לאנדרוגינוס ספק הוא כמ"ש כאן ולא נתייחד כו' מפני כו', ועיין לקמן סימן מ"ד סעיף ה'. אלא דר"ם הוא, וכן ז"ל, לאנדרוגינוס אינו מתייחד עם הנשים ולא עם הנשים ואם כו' ספק, אבל האיש ואשה מתייחד עם הטומטום, ועיין בימות, ע"כ א' נז'ו לטומטום מנ"ל ליה:

פתחי תשובה

סעיף י' יא. או עם אשה וחמותה. עיין בספר זכור לאברהם [ח"ב אהע"ז] אות י' יחוד שכתב דדוקא אם היא חמותה ממש, אבל אם היא חמותה הבאה לאחר מכאן, כגון דאינה אם בעלה רק אם יבמה, אסור להתיחד עמה, אף דלעיל בסימן י"ז סעיף ד' השוה הרמ"א ז"ל לדין חמותה ממש, מ"מ הכא אינו כן. והטעם, דחמותה הבאה לאחר מכאן הוא בעיא דלא איפשטא ויבמות ק"ז ע"א, ואוליין הכא והכא לחומרא, ומה"ט לא הגיה הרמ"א כאן כמו שהגיה בסימן י"ז שם. וכן נראה מדברי תשובת פרח מטה אהרן ח"ב סי' צ"ה ע"ש: יב. ואינה מוסרת עצמה. בספר זכור לאברהם שם כתב בשם הב"ח [אות ז'] דער ט' שנים ויום אחד אינה מוסרת עצמה לביאה, ע"ש:

ראש פינה - שו"ע

סעיף י'. וכן כו'. הב"ח [אות ז'] כתב דהזמן שמוסרת את עצמה לביאה הוא בת ט' ויום אחד, הביאו בספר עצי ארזים [סקטין], וע"ש שדחה דבריו:

ראש פינה - חלקת השדה

סקי"ד. דשם חלך כו'. כיון דחיישין לפיתוי: סקט"ז. אף שאינה מוסרת כו'. בב"ש [סקטין] כתבתי בשם הב"ח [אות ז'] דער ט' ויום אחד אינה מוסרת, ובספר עצי ארזים [סקטין] דחה דבריו. והגורא דהכל לפי שכלה ודעתה, דהא רש"י [קדושין פ"א ע"ב ד"ה ואינה מוסרת] פירש הטעם דמפני קוטנה עדיין לא אלבשה יצרא. עצמה לביאה לפתוי, יש לחוש לאונם וכן כתב כו'. כן נראה דצ"ל: סקט"ז. ולא נחשדו ישראל על ספק זכר כו'. נראה מדבריו דאפילו על נקבתו הוי ספק איסור סקילה דהוי כבא על הזכר ולכן לא נחשדו על כך. ועיין בספר עצי ארזים [סקטין] האריך בתירוץ קושית הכסף משנה על הרמב"ם [פכ"ב מאיסורי ביאה] מבריתא דסוף ביכורים [פ"ר מ"ג] אנדרוגינוס אינו מתייחד עם הנשים, ע"ש. ואולי כונת הח"מ כאן כמ"ש הפרישה שהביאו הב"ש [סקטין] שאינו מתאווה לספק זכר כמו לודאי, ועיין מה שכתבתי בב"ש:

שיין
בחלקת
השדה
ד"ש
לדבר
כאן

סעיף י' יד. תינוקות קטנה שידועה טעם ביאה. ג"ח [אות ד'] כתב נז' ט"ל [בביאור לטור] דניחוד דרך לא מהני קטנה, דשמה חלך למקום נז' וזונה: סעיף י"א טו) תינוקות שהיא פחותה מבית שלש. אבל למעלה משלש, חף שאין מוסרת עצמה לביאה, יש לחוש לאונם ולפיתוי, וכן כתב הטור במחלת הסימן, וכלל שמה מנ"ל שלש ולמעלה. וכתב ע"ש ג"ח [אות ד'] מחלוקת בין הטור והרמב"ם, עיין עליו: סעיף י"ב טו) מפני שהוא ספק. ואפ"ס מתייחד עם האנשים, דאין איסור יחוד רק נאנשה ודלית, ולא נחשדו ישראל על ספק זכר כמו שלא נחשדו על דלית זכר, ועיין ג"ח [אות ח']:

אולי צ"ל
שיין
ד"ש
סקט"ז

חושן
מנחה
נז'ו
בדבר
הנז'ו

לא ידוע
סעיף

ים של שלמה מסכת קידושין פרק ד סימן כב
 עוד כתב בסמ"ג (שם) לא גזרו אלא על ייחוד שיהא האיש בן י"ג, והאשה בת שלשה, ותימא, אם צריכין להיות בר עונשין, אם כן גבי דידה נמי תיבעי י"ב שנים ויום אחד, ואי לאו בעי בר עונשין, אלא שיהו ראויין לביאה, אם כן גבי זכר נמי תסגי בט' שנים ויום אחד, וראיתי ברמב"ם (ה' איסורי ביאה פכ"ב ה"י) לא כתב הכי, אלא, תינוקות בת ג' שנים ולמטה, [ותינוק] בן תשע שנים ולמטה, מותר להתייחד עמהן, שלא גזרו אלא על ייחוד אשה הראויה לביאה ואיש הראוי לביאה, וצ"ל, דהסמ"ג סבר, דעל כל פנים צריך שיהא אחד בר עונשין, ואפילו הכי אם הוא בן י"ג שנים ויום א', אסור להתייחד עם אשה, אפילו היא בת ג' שנים ויום א', שראויה לביאה, ואם היא בת י"ב שנים ויום א', אסורה נמי להתייחד עם מי שהוא בן ט' שנים ויום א', שראוי לביאה, וכן משמע בהרמב"ם, למעיין בו:

שו"ת חיי הלוי ח"ב אה"ע סימן ע"ח

(י) ובשו"ת שצט הלוי (שם סי' ר"ד אות ג') כתב
 דיש להחמיר גם בקטן שלא יתיחד
 עם קטנה מטעם חינוך, וזפרט צענין חמור כזה,
 ואפילו ייחוד דרבנן שייך חינוך עיי"ש, וכ"כ בספר
 קובץ הלכות יחוד (פ"צ סי"א) בשם הרה"ג רש"ז
 צריון ז"ל [צעהמ"ח ספר שערים מצוינים בהלכה]
 דדודר הזה יש להזהר בדברים כאלו, אכן נראה
 דעכ"פ בשעת הדחק יש להקל, וזפרט צאופן עראי.

שו"ת חתם סופר אה"ע ח"א סימן מ"ט

אולי יאמר האומר דחששא דחמש נשים לא שייכי
 כולי האי בזה"ז דעינינו רואות דאינן שונאות
 אותן בזה"ז, וכן נראה דעת פר"מ שכתב מי יעשה
 כזה אם לא מומר להכעיס, כאלו פשוט ליה דליכא
 חששא דחמשה נשים, ואכשור דרא. הנה מכל
 הפוסקים ראשונים ואחרונים לא נראה כן, וכמבואר
 בש"ע סי' י"ז סעי' ד' ויע"ש בב"ש שם, ואדרבא
 לענין חציפות ועזות אשתני לגריעותא כמבואר שם
 סעי' ב' ברמ"א דבזמן הזה דנפישא חוצפא אמרינן
 אשה מעיזה פניה בפני בעלה. עוד אני אומר דק"ו

ערוך השולחן אבן העזר הלכות אישות סימן יז סעיף לח

באלו הנשים הפסולות להעידה מפני השנאה אפילו ידענו שהיו אוהבות זא"ז מ"מ אין נאמנות להעיד
 דהשנאה טמונה בלב [ע"ג]

ים של שלמה מסכת קידושין פרק ד סימן כב

עוד כתב בסמ"ג (שם) לא גזרו אלא על ייחוד שיהא האיש בן י"ג, והאשה בת שלשה, ותימא, אם צריכין להיות בר עונשין, אם כן גבי דידה נמי תיבעי י"ב שנים ויום אחד, ואי לאו בעי בר עונשין, אלא שיהו ראויין לביאה, אם כן גבי זכר נמי תסגי בט' שנים ויום אחד, וראיתי ברמב"ם (ה' איסורי ביאה פכ"ב ה"י) לא כתב הכי, אלא, תינוקות בת ג' שנים ולמטה, [ותינוק] בן תשע שנים ולמטה, מותר להתייחד עמהן, שלא גזרו אלא על ייחוד אשה הראויה לביאה ואיש הראוי לביאה, וצ"ל, דהסמ"ג סבר, דעל כל פנים צריך שיהא אחד בר עונשין, ואפילו הכי אם הוא בן י"ג שנים ויום א', אסור להתייחד עם אשה, אפילו היא בת ג' שנים ויום א', שראויה לביאה, ואם היא בת י"ב שנים ויום א', אסורה נמי להתייחד עם מי שהוא בן ט' שנים ויום א', שראוי לביאה, וכן משמע בהרמב"ם, למעיין בו:

שו"ת חיי הלוי ח"ב אה"ע סימן ע"ח

(י) ובשו"ת שצט הלוי (שם סי' ר"ד אות ג') כתב
דיש להחמיר גם נקטן שלא ייחד
עם קטנה מטעם חינוך, ונפרט צענין חמור כזה,
ואפילו ייחוד דרבנן שייך חינוך עיי"ש, וכ"כ בספר
קובץ הלכות ייחוד (פ"ג סי"א) בשם הרה"ג רש"ז
צרוין ז"ל [נעשה מ"ח ספר שערים מצוינים בהלכה]
דדור הזה יש להזהר בדברים כאלו, אכן נראה
דעכ"פ בשעת הדחק יש להקל, ונפרט באופן עראי.

שו"ת חתם סופר אה"ע ח"א סימן מ"ט

אולי יאמר האומר דחששא דחמש נשים לא שייכי
כולי האי בזה"ז דעינינו רואות דאינן שונאות
אותן בזה"ז, וכן נראה דעת פר"מ שכתב מי יעשה
כזה אם לא מומר להכעיס, כאלו פשוט ליה דליכא
חששא דחמשה נשים, ואכשור דרא. הנה מכל
הפוסקים ראשונים ואחרונים לא נראה כן, וכמבואר
בש"ע סי' י"ז סעי' ד' ויע"ש בב"ש שם, ואדרבא
לענין חציפות ועזות אשתני לגריעותא כמבואר שם
סעי' ב' ברמ"א דבזמן הזה דנפישא חוצפא אמרנן
אשה מעיזה פניה בפני בעלה. עוד אני אומר דק"ו

ז. תנוקת שהיא פחותה מבית שלש ותינוק פחות מבן תשע מותר להתייחד עמהן שלא גזרו אלא על על יחוד אשה הראוי לביאה ואיש הראוי לביאה (רמב"ם, טור, שריע) (י).

ח. קטן שהוא פחות מבן י"ג שנה מותר להתייחד עם קטנה פחותה מבית י"ב (סמ"ג, מהרש"ל, ב"ח) (יא).

ט. דעת הזית רענן שאפי' זקן וחלש שנתבטלו כל כוחותיו ואינו יכול לבא לידי קישוי כלל אסור ביחוד דאורייתא, וביחוד דרבנן יש להסתפק, אמנם מהתוס' והמאירי ומהרש"ל משמע דכה"ג מותר אפי' ביחוד דאורייתא וכ"מ מהעיון יעקב (יב).

מצת ג' ולמעט וקטן מכן ט' ולמעט וכו' שלא גזרו אלא על יחוד איש הראוי ואשה הראוי לביאה ע"כ. אולם מרחק רב ביניהם דשאני קטן שאינו ראוי לביאה כלל, אבל בנידון כיון שיש לו רפואה כדאיתא בשבת קי"א לפנין סרוס בזקן הן החזירנו לעשרות, אמנם גם משם אין ראוי דשאני לענין סרוס דלא גרע מקטן אבל לפנין יחוד איכא למימר דכ"ז שלא עסק ברפואות מותר, אמנם גרסא ראוי צרור לאסור דאיתא בירושלמי פ"ק דסוטה מ"ב, מהו שיקנה לה משני בני"א כחמה ר"י אמר במחלוקת מאן דאמר מקנה לה מאזי וכן מקנה לה משני בני"א כחמה ע"כ. ופי' הכי' דאיתא פ"ק דסוטה מ"ב דין קנוי וסתירה דוקא היכא דאיכא אסור יחוד, ולכא פשיט ליה ממחלוקת דאזכיר דליכא בהם אסור יחוד. נמצא אף דמצואר בסוטה דכ"ז דמכל עריות מקנין אפי' איכא למימר דוקא בעריות דאיכא בהם אסור יחוד, ופליגי דאסורא אס דין קינא אגוד לאסור יחוד, ועיין סוטה כ"ז ע"ב ודאמר שמואל שחוק (עין פי' רש"י ורמב"ם פ"א דסוטה דהיינו נידון דידן) מקנין ע"י ושואלת הגמרא פשיטא, והשתא אס נאמר דשחוק מותר ביחוד א"כ ליכא דא פשיטא, לאסור קנוי וסתירה וזה קמ"ל דלא תליא זצ"ל אי' אף בשחוק איכא אסור יחוד, אמנם עדיין איכא למימר דזה דוקא ביחוד א"א דמדאורייתא, אבל יחוד עם פנוי לא גזרו רבנן, וא"ל דכל דתקון רבנן כעין דאורייתא תקון, אין זה מוכרח דמכא מכא דוכחא דלא פסקין בן (יבמות י"א) אמנם גרסא כיון דסתם פנויות נדות ואסורכ ביחוד מהתורה. ועוד כדמות ראוי מע"ז דכ"ה ע"ב, מאי צנייכו אשכח שחוק עי"ש פרש"י ותוס', ולא אמרינן ג"כ נפקותא לכיפך ובשחוק. ע"כ. והנה ראיתו משחוק בסוטה יש לדחות עפ"י מה שזכרתי המשלי"מ צפ"א כ"ג מסוטה מהא דממעטין שם בסוטה קטן מקנוי וסתירה לפי הרמב"ם דמייירי בקטן פחות מכן פי' דאין זו אסור יחוד, מוכח דקנוי היינו משום קפידא דבעל ואף היכא דליכא אסור יחוד, ולכן לרי' למעט קטן דאיכא לה אינה ביאה, וכו' דאיתעריך למעט שם בגמרא בשקיעא לה דך איברים משום מהו דמיא דבקפידא דבעל תליא רחמנא. וכ"כ הקק אורה שם בסוטה ומתוך עם זה הא דלא משני בגמרא על הא דמקשה שם ע"י כל העריות מקנין פשיטא, דקמ"ל דאף על עריות שאין בהם אסור יחוד כגון אצי מקנין, אלא בדבר פשוט דבקפידא דבעל תליא רחמנא ולפי"ז פשוט דמקנין גם מאזי ע"כ ולפי"ז אין ראוי משחוק דאסור ביחוד עמו.

אולם יל"ע דהא פסק הרמב"ם צפ"א כ"ה א"א מא"צ (וכן העור באב"ע"ז סי' כ') וז"ל כל הבא ביאה אסורה בלא קשוי אלא שבה האבר שלו מדולדל כמו אבר המים כגון החולים או מי שגולד כך כגון סרוס חמה אעפ"י שבענין את האבר בידו אינו חייב לא כרת ולא מלקות ואין לרי' לומר מיתה שאין זו ביאה אבל פוסל הוא מהתורה וצ"ד מכן את שניהם מדרות עכ"ל. לפי"ז גם אשה אינה נאסרת לבעל דביאה אבר מה וכן מוכח ברמ"א באב"ע"ז שם וקשה מ"ע מקנין ע"י שחוק ולרמב"ם היינו דאיתו מתקשה כדפסקה צפ"א מסוטה. וכן מוכח מהרמב"ם שבעתקונו

רק על אחותו, וכ"כ הערוך השלחן באב"ע"ז סי' כ"ב דקאי רק על אחותו. והכחמ"א סתם. וכחוצ בספר היראה אל תתייחד עם שום אשה אפי' בתך או אחותך ואפי' פנוי חוץ מאשתך ואפי' היא נדה, ואמך ע"כ. ויל"ע אי כונתו ממדת חסידות, או מכדין ופסק כשמואל וכר"מ בקדושין דפ"א ע"ב, ואי קאי ואפי' פנוי אשה דעלמא מוכח דמכדין אסר.

(י) כ"כ הרמב"ם בפכ"ב מא"צ כ"י והעור והשר"ע כאן ועיין לעיל סי' א' סי'. והדבר פשוט מאחר דביאתה אינה ביאה לא שייך כאן אסור יחוד, ומכ"ע לא גזרו על היחוד עמכם אטו מצת ג' ומכן ט' ומעלה. אמנם ק"ל"ע על לשונם דכתבו שלא גזרו אלא על יחוד אשה הראוי וכו', הא בעריות מסתמא אסור מהתורה היחוד עמכם, ולא מעטם גזירה, ואפשר דכונתם אף דגזרו על יחוד דפנוי אטו עריות מ"מ לא גזרו בפחות מצת ג' ומכן ט' כש"כ.

ולשון העור אסור מן התורה לאיש וכו' צין ילדך צין זקנה וכו' וחכמים גזרו על כל יחוד אפי' של פנוי וכו' ובלבד שיהא מצת ג' שנים ומעלה ע"כ. וז"ל ובלבד וכו' קאי נמי על אסור מן התורה. ואח"כ באמנע הכי כתב בשם הרמב"ם דתינוק פחות מכן ט' שלא גזרו וכו'. הנה בדיל צין תנוקת שכתבה בריש הכי ולבין תינוק שכתבו כאן, עי"ש צ"ה דרואה לומר דהעור ס"ל דתנוקת עד צת ט' מותר להתייחד עמה מאחר שאינה מוסרת את עלמה לביאה, וכבר דחאו הח"מ שם, מהעור בריש הסימן לענין קטנה. ואפשר דס"ל לעור דבקטן מכן ט' אף בראוי לביאה מ"מ עדיין אינו מפתח אשה לנות עמו עד שיתבגר יותר, ומאחר דביחוד החשש שהוא יפתח ולא היא אותו כמש"כ הרשב"א בחשוכה תקפ"ז, ומדן החזירא בקדושין סי' מ"ה, לפי"ז י"ל דגם בערור אסור רק מדרבנן שתייחד עמו, אבל בקטנה שבהאיש יפתח או יאנסכ אסור מהתורה מצת שלש, ולכן חלק העור צין בדבקים. ויל"ע.

(יא) ז"ל של המכש"ל צי"ש שלח קדושין סי' כ"ב, כתב בסמ"ג לא גזרו אלא על יחוד שיהא האיש צן י"ג והאשה צת שלש וחמשה אס לריכים להיות צר עונשין א"כ גבי דידה נמי תצעי י"ג שנים ויום אחד ואי לא צעי צר עונשין אלא שיהא ראוי לביאה א"כ גבי זכר נמי תסגי צעי שנים ויום אחד וכו' וז"ל דהסמ"ג סבר דעכ"פ לרי' שיהא אי צר עונשין ואפי' אס הוא צן י"ג שנים (שם כחוצ י"ב וע"ד הוא וכדאיתא להדיא בדין שצריש הכי שם) אסור להתייחד עם אשה אפי' היא צת ג' שראוי לביאה, ואם היא צת י"ג שנים אסורה נמי להתייחד עם מי שהוא צן ט' שנים שראוי לביאה וכן משמע מהרמב"ם למעין צו עכ"ל.

וז"ל של הב"ח והכי נקטינן ברמב"ם דגדול צן י"ג ויום אחד אסור להתייחד עם הקטנה צת ג' ויו"א, וגדולה צת י"ג שנים ויו"א אסורה להתייחד עם קטן צן ט' ויום אחד וכן כתב הסמ"ג עכ"ל.

(יב) היות רענן נשאר אב"ע"ז סי' א' כתב צנודן זקן אחד שנחבטו כל כוחותיו לקשוי ולזרע אס מותר ביחוד ולכאורכ יש להוכיח זה מהרמב"ם והשר"ע שכתבו תנוקה

סגורות צלי מעוליס קשה להחיר גם לשיעת המקילים
וראיתי כפי עזר מקודש נ"י צד להקל ובענייני הדעת
נוטה להחמיר.

דלרא אלבשה בכל, ואולי יש שם איזה טעות בהעתיקה,
עכ"פ נמנעש ל"ע לסמוך על זה.

ב

מותר להתייחד עם ב' יבמות וכו'. עיין בפוסקים בשם
הגדוש דכ"ה"ג אפי' עסקי עכ הגשים מותר, ורוב
הפוסקים מסכימים לדבריו, וצפון עיין בפי' אול"ש מה
שכ"ח בשם ע"ה וטור לנוטה להחמיר, ומכ"מ צפון בעניות
ממש לצי נוקף להחמיר, ועיין אול"ש הכ"ח בשם סי' שער
המים דאם המתייחד הוא אח א' מהגשים ד"ש להחמיר,
דמחמת אכזה תחפץ עליו, ולדידי חומרא זי קל"מ, יצטרע
בחזקה כשרים.

ולענין היתר צלילה או צדק, עיין ט"ז סי"ק פ' כי להחמיר
צדק כיון שיש שמירה, אמנם צלילה יש מקום
להחמיר דלמא תסנן האחת ואין שמירה, ויש מחמירין גם
צלילה.

ובש"ה' יבמות הן אחיות, או שיש להם צניח, שנופל הטעם
פסג עדות משום חשש איזה שמה תפול ליבום
י"ה' לרית ז"ל, ראיתי צאל"ש מצרית אצרכס סי' נ"ג
להחמיר וכן צמ"ח שאין מצימן א"כ לא שייך שגח וצמח
הענין ח"י בחקירת המל"מ אי כ"ה"ג פסולים לעדות עגונה
דהשגח מכ"מ או לא, ומ"מ סתימת השו"ע ושתיקה
הרמ"א מורה דמכ"מ אין איסור יחוד גם צמ"ח גם כש
יבם צניח יבם ראיתי בפי' ה"ל בשם תשובת חמדת שלמה
סי' יוד.

בענין כזה והמחמיר המצוהר כאן דאין חשש יחיד ראיתי
בפי' אול"ש בשם סי' עוד יוסף חי להחמיר היבם
דמהפרינסית יחד ד"ל דניחא לכו צנות חצירתה בשביל
הריוחה אהן כשניהן ימצא ע"ז מעשה, ובענייני לא יראה
כלל דאם צל"ה אין חשש מחמת השגח לא מלוג צכ"ה"ג
שחש שח"י נהריוחה ממון וצמחמא ודאי לא חששו חז"ל ע"ז.

הערה

ג

סי"א. תינוקות שהיא פחותה מבית ג', ותינוק פתית
הבן השש מותר להתייחד עמהם, ביש"ש דקידושין
פ"ד סי' כ"ג מהקשה צלשון הסמ"ג ש' דאין יחוד אלא
כשהוא בן י"ג והוא צה ג' לנכ"ש, דא"כ גם לדידה יכ"י
לר"ך צה י"ג שנה, ו"ל דאחד מהם לר"ך שיהי צה וכן
עונשין, וא"כ איסור יחוד לבן י"ג עס צה ג' ולמעלה,
יבנה י"ג עס בן פ' ולמעלה ע"ש וצאל"ש וכ"כ הב"ח
נמעלה סי"ט, ולע"ע לא ידעתי צעניי למח לא שייך גדר
חינוך גם צקטן וקטנה מאיסור יחוד דהא חינוך שייך
להלכה גם צפרישה מאיסורים ועיין צאל"ש סי' שמיג,
והוא ענין חמור של עריות, ואפילו יחוד פנויה שהוא דרבנן,
והנה פחותה מצה י"ג לא הגיע עדן לגדות מכ"מ גם
צדרצק שייך חינוך, וצפרע ענין המורגל הרבה ביהוד.

ראיתי בפי' ערוך השולחן סי' כ' מיהו אם התינוקות קדשה
אזיב (ר"ל פחות מצה ג') אסור להתייחד עמה
דכ"י דניחא איש ואסורה מכ"מ ואין חילוק בין ראוי
לציחא אי אינה ראוי ע"כ, ולא ידעתי מניל לצפל עכ"ש
צכ"ה יש איסור יחוד דאורייתא כיון שצפחות נ"י אין
הייבין דהא כיון דאין חייבין על ציחמא ואינה צה ציחא כלל
ימצוהר צש"ס יצראשונים דעס איסור יחוד משום שמה

סימן רד

שו"ע אה"ע סי' כ"ב, סי"א, סי"א

בדיני יחוד בתינוקות, ושמירת תינוקות ליחוד

א

ואשה ותינוקות עם גוי. משמע צדור צה"ס ע"ז כ"ה
פ"צ ד"ה לא לריכא דנישראל שרי וצנוי אסור, מדלא
דחו צפשיטות דכ"ה"ג גם צנוי מותר ודחי צדורק דלישנא
לא משמע הכי, משמע דגם צחי' עומדים צסצרתה צקושיא
צצנוי כ"ה"ג אסור, ולא ידעתי מה ע"ה ט"ד ק"ה אחרונים
שלא לפרש כן.

ובשמירת חינוך זכר פשוט דמחני להלכה כמו חינוקות כל
שיודע טעם ציחא, ידלא כפי עזר מקדש דנסתפק
צה.

ובשיעור יודעת טעם ציחא ואינה מוסרת ע"מה לציחא
רצי הדעות, דע ד' שיעורים צקטנה לענין זה,
צה ציחא, יודעת טעם ציחא, אינה מוסרת ע"מה צציחא,
מוסרת ע"מה לציחא.

הנה צה ציחא הוא לכל הדעות צ' שנים כמצוהר צמשנחיו
הנה וצמח דוכחא צש"ס, ומכ"מ פסקין כאן
סי"א דמותר רק עד ג' שנים צקטנה, אמנם צשיעור יודעת
טעם ציחא ראיתי מוצא בשם המקנה דמחמיל מ"י שנים
וא"כ צה ציחא ויודעת טעם ציחא שיעור אחד, וראיתם
כנראה מהחלקה מחוקק סי"ק ט"ז ש' צצה ג' שנים שיש
חשש אינם יפתחו, יאם רק צה ציחא ולא יודעת טעם ציחא
א"כ אין חשש רק אונס מש"א"כ פתוי דלא שייך גדר זה רק
ביודעת טעם ציחא.

ולדידי אין מחמ"מ רא"י דמש"כ אינם או פתוי ר"י דמחמ"מ
שהוא רק קטנה ואין צה דעה כלל אפשר לאנסה,
וגם נפתחה שחסיים לציחא אצל לא מפני שריונה צזה
שיודעת כבר טעם ציחא אלא שהיא נכנעת צקלות וצפתיו
לר"ן אחרים ח"צ.

אבל העיקר צה ציחא וטעם ציחא צ' שיעורים הם, יעיקר
צה מש"כ בהצ"ח צית שלמה אר"ה סי' מ"ח והוא
מרש"י קידושין פ"א ע"ז דכל שהיא כבר צושה לעמוד ערומה
צידוע שהגיע הרגשה טעם ציחא ואין לה זמן קצוב, ולהחמיר
לריכוס ידאי לחוש שזה רק צצה כ' וא"י.

ובשיעור אינה מוסרת ע"מה לציחא כ' הב"ח שהיא עד
פ' שנים ויוס אי' ואע"פ שצפלי אחרים מספקק
על צבריו לריכוס אנו לחוש לצברי הב"ח ומ"י ואילך כבר
אינו נקרא שמירה.

איברא זקני הגאון פנים מאירות ח"צ סי' קל"א כ' צפשיטת
גם צה י"ג עדן הוא צגדר אינה מוסרת ע"מה
לציחא, והוא דבר המתמיה דצה י"ג צכל מקום כשאר
גדולה לעניינים אלה, וכן עינינו ראות אפילו צזמן הזה,

מסורת הש"ם
עם הוספות

ביחוד. השליך צמחו את כיחו ליחו
קאמרי פלימו קמל גברא. השמיעו^פ
ך להורגו: משא. נחצא צבית הכסא
מא. לדחות מעלי שלא תחטאיני:

וַיֹּאמֶר הָרֹעַ: קִשְׁמָה נִפְשׁוֹ, נִתְכַּסְּמוּהוּ
בְּשֵׁמִים וּלְפָרְסָמוֹן: הִלָּפָא
לְפָנַי קִמְיָה, עֲבָרָה לְפָנַי וְשִׁמְתָה
עִסָּה שְׁמִיָּה: אֲנִי אֲחַרְתּוֹת, שֶׁסֶּה
יִכְרַת נִכְרַת: דְּהַדְרִי נִיבְרָא,
וְחֻרְמִי הַיּוֹם הַלֵּוֹס: דְּרִישׁ צִיּוֹתָא,
קִטְנָה קִטְנָה שְׁנִיבָה דְּהַקְלָה שְׁוֹרָה,
קָא יִתִּיב בְּנוּיָה, לְהַמִּית אֶת
לְמִיכָן הַפָּרָס, אִישׁוֹה (7) לְמִיכָן
בְּמֵה הַכְתוּבָה מְדַבֵּר, וְהָאֵל
הַפָּרָס⁸ מֵה שְׁעָרָה⁹ וְהָאֵל
(8) וְהָאֵל שְׁוֹתָה בֵּין,

ד' וחק על פי שצחיתר כיון שהם
 יאסור נמשונה צריכה עליהם:
 ה' הדיינים. שם להם לב לרעות ידון
 ה' זה שאינו ממכרין ויש כאלו נשאות
 ין: מתייחד עם אחותו. לפרקים
 כל אינו דר ממיד צמוד אללה
 ית: ודר עם אמו או עם בתו.
 לא מקפץ צריכה עליהם לזהנו מה

יָמֵיהָ כו' (סנהדרין דף סד.) : ^טתנאי
א. גרסינן : אמר ר' מרפון. לאנשי
חוזהרו צי להיות עמי ועם
למי שלא אחיחד עמה : מבבליה

כל השדה ד"ח שחיו מניח נחמה
עם והצממות בשדה אחד: שתי
מות. נשי שני אחין ששונאות זו
זו כשחי נרות שדואגות שמא
פול ליצום לפני בעלה ותיעשה לה
היא (י) אשה ורמזה ואשה וחמותה

לחץ זה נובע מן העובדה שישנו חוסר
התאמה בין המצב הכלכלי של ישראל
למצב הכלכלי של מדינות אחרות. חוסר
ההתאמה נובע מן העובדה שישנו חוסר
התאמה בין המצב הכלכלי של ישראל
למצב הכלכלי של מדינות אחרות.

קומונה עדיין לא לבשה יצר
ללכת אין כאן משוס דעת קלה
לא מהא נוסה להפחמות: תינוקת
ת תשע שנים ויום אחד. והבילה
היא אלא אלא אלא אלא

כמאן דלמור (במה דף מו.) בת
 שפ שנים ויום אחד שהצאה שערות
 ומן כמאן ואילן אצל קודם
 שזמן תימיון בן י"ב שנה ויום
 אחד קרי ליה הגדיל ולא יפן עס
 שן עוד בקירוב בשר: וזה וזה.
 ללישנא קמא בין ללישנא בתרא
 תימיוקת בעין שדים נכונו בסמיני
 וסמיות בסמינין [שזדדים] דהיינו
 בחל דחקן בתסכת נדה (דף מו.)
 חל אלו ימי הנעורם ושערך נמא
 ללישנא הניח החל אף חלית

שנים ויום אחד: בושח לעמוד
יש לו להתרחק מאשת איש:
הכל

[ל] צ"ל הפרס (כח"פ:); [מ] צ"ל מה ש
הרש"ש מגיה מה עכ"ר:); [נ] דפרי ו
יבחר קודם, וכן הגיה הרש"ש, עיי"ש, ולפ
[פ] צריך להוסיף אלא (רש"ל, וי"ח בדפ
ספר) וקצת כתיב נוסף יצר. בחסות ימי הדק

היוצאה מן הריאה: נחרי ביה. גערו צו
ללאשי צמו קול יוצא מבחוץ (ג) ואומר
חוצ לעיר: חזייה. שטן לפלימו דמנט

אבי מבלי להזכיר מכולה דברא.
נראה דהני אמוראי סומרא

בעלמא קא עבדי (ו) ואנן קיימא לן
כרבנן דרבי יהודה (למאן דף פב)
דאמרו לו לא נחשדו ישראל לא
על משכב זכור ולא על הצהמה:
הכל

מִרְרַחֲמָנָא נְגַעְרִי בֵּיהּ בִּשְׁמֵן

[illegible]

שותה יין ומטמאה למתים רב
אמר ומה מי שנתכוין לאכול

צריכה¹² כפרה וסליחה מ' שגנ' אחת כמה וכמה כיוצא בדבר רבי עקיבא מוגיע לפסוק זה ה' בידו חלב אמרה תורה ולא ידע בידו חלב על אחת כמה וכמה עונו על דבר זה דיוו כל הדוויי' רב אסי מתייחד אדם עם איש שמואל אמר אסור להתייחד מתייחד אדם עם אמו ועם בת אמו ק' שמואל וליטעמך הא

אֵין מִתִּיחַד עִמָּהֶם אֵלָּא בַּעֲדָא
דְּתִנְיָא אָמַר רַבִּי מֵאִיר הִזְהִירוּ

היו ימים מועטים עד שנכשל
מכלליה¹⁰ מכולה דברא רב שש
לרוב כהנא לפום נהרא חזייה
לא חבר לה מר אפילו עם בהמ

אדם עם שתי יבמות ועם שתי צ

היה ישן בכסותו וכו' וכמה אמר
 (ב) בת תשע שנים ויום אחד
 יאמרי תינוקת בת שתיים עשר
 אחד : וזה היה כדי שיהיו ג' שדר
 חסדא לא שנו אלא שאינה ב
 לפניו ערום אסור מאי מעמא
 חסדא חתניה שקליה לבת ב
 מר דמקדשא אמר ליה עברת
 כי אלעזר אסור לאדם שיקד
 בפלוגי אני רוצה מר נמי
 משתמשים באשה אמר ליה א

לפניו. צידוע שיש זה^ל טעם ציאה

הוא זמן שהן באין לכלל מלא (שם הגירסא חינוקת בת
 ידה. (עיי"ש הגירסא זוה) זמן שהן באות לכלל שעור
 ברכות כד.). אין משתמשים באשה. שלא ללמד
 י שברייף ור"ן הדברים: [p] דפוס וכת"י

תום' ר"י חזקן

שני אנשים: **ישיב ויהי**
 ויש יושב אחים ויבשר
 ושואגות זו את זו ודברפשי
 טענעא ביכמות פ' האשה
 שולכה: **טעם ב'רא**
 שמכרת ענין בראה ואיהו
 מוסרע ענינא לבאה
 ויהי קוטנה חילוק איהו
 באי משום טעם קולא: וזה
 וזה חילוק לשנא קמא
 ויבין לשנא תהא דס"ל
 לישנא קמא **רמחמ**
 שנים ויהי אחד בקטנה
 ויהי ויבן אחד בקטן וזה
 שערות שנין:
ב'רא שיש בה דין טעם
 בראה חילוק לא שן טעם
 בקרוב כשר אל פי
 קטנה ענין.
 בחלוקת בראה אחי איהו
 לא שן אלא מרמזשא
 אבל לא מרמזשא לין איהו
 בה (ה) ונראה דה"פ ליש
 ענינא שביחא לעמוד
 ענינהו אמור לישן טעם
 בקרוב שן דוקא כשהוא
 מרמזשא שיש בה
 טעם ב'רא ונראה שפירש
 הר"ף טעם ב'רא (ה)
אותהה כמנפשי. וישן
 עמך בקרוב שיהיה
 תחת גביו מוטות:

על תום ר"י חזקן

(א) עי' צר"ן וברא"ש תש"כ
על דברי הר"ן ו"ל סה.
(ב) נראה דחסר כאן איזה
חיצות.

שומי"ד, שירות להשחל

(הוסטען):

במה הכתוב מדבר.

[illegible]

תינוקות בת תשע וכו' וכו' ותינוק בן שלש טע [מיאה] שאלם מחאזה להן

טעם בלא כלומר מה היא בלא שחמד לקפר דברים נשוק ואינה מוסרת ענמה לביאה מחוץ שהיא קטנה עדיין לא לבשה יצר הרע הילכך אין כלל משום דעת קלה שהיא נוחה להתפנות:

יא(ג) כתב הרמב"ם תינוק פחות מבן ט' שנים מותר להתייחד עם הנשים וכו'.

פכ"ז מהל"כ (ה"י):

יב וי"ש אנדרוגינוס אינו מתייחד עם הנשים. גם זה שם (ה"א) והוא מוצא נמוספתא פרק נתרם דמכורס (ה"ג):

ומ"ש ואם נתייחד אין מכין אותו מכת מרדות לפי שהוא ספק. גם אלה דברי הרמב"ם ודינו פשוט נעמנו: **ומ"ש אבל האיש** מתייחד עם האנדרוגינוס ועם המומטום. כל זה לשון הרמב"ם שם ותמיהי דמוספתא דמכורס פרק נתרם (ה"ד) תניא לאנדרוגינוס אינו מתייחד עם האנשים ושמה נוסחא אחרת היתה להרמב"ם כזה:

יג תקנו חכמים שיהיו הנשים מספרות זו עם זו בבית הכסא כדי שלא יכנס שם איש וייתחד עמהם. פכ"ז דסנהדרין (י"ט):

או עם שני צרות או עם אשה וחמותה או עם אשה ובת בעלה או עם אשה ובת חמותה מפני ששונאות זו את זו ואין מחפות זו על זו. (י"ט) **וכן עם אשה שיש עמה קטנה (י"ט)** שיודעת טעם ביאה ואינה מוסרת עצמה לביאה שאינה מזנה לפניה לפי שהיא מגלה את סודה: **יא(ג) כתב הרמב"ם** ז"ל תינוק פחות מבן חשעה שנים מותר להתייחד עם הנשים שלא גזרו אלא באיש הראוי לביאה: **יב אנדרוגינוס אינו מתייחד עם הנשים ואם מתייחד אין מכין אותו מכת מרדות לפי שהוא ספק (כ) אבל האיש מתייחד עם האנדרוגינוס ועם הטומטום:** יג תקנו חכמים שיהיו הנשים מספרות זו עם זו בבית הכסא (כ) כדי שלא יכנס שם איש וייתחד עמהן:

טעם בלא כלומר מה היא בלא שחמד לקפר דברים נשוק ואינה מוסרת ענמה לביאה מחוץ שהיא קטנה עדיין לא לבשה יצר הרע הילכך אין כלל משום דעת קלה שהיא נוחה להתפנות:

יא(ג) כתב הרמב"ם תינוק פחות מבן ט' שנים מותר להתייחד עם הנשים וכו'.

פכ"ז מהל"כ (ה"י):

יב וי"ש אנדרוגינוס אינו מתייחד עם הנשים. גם זה שם (ה"א) והוא מוצא נמוספתא פרק נתרם דמכורס (ה"ג):

ומ"ש ואם נתייחד אין מכין אותו מכת מרדות לפי שהוא ספק. גם אלה דברי הרמב"ם ודינו פשוט נעמנו: **ומ"ש אבל האיש** מתייחד עם האנדרוגינוס ועם המומטום. כל זה לשון הרמב"ם שם ותמיהי דמוספתא דמכורס פרק נתרם (ה"ד) תניא לאנדרוגינוס אינו מתייחד עם האנשים ושמה נוסחא אחרת היתה להרמב"ם כזה:

יג תקנו חכמים שיהיו הנשים מספרות זו עם זו בבית הכסא כדי שלא יכנס שם איש וייתחד עמהן. פכ"ז דסנהדרין (י"ט):

למישח דמפסדת דהקטנה תגלה את סודה ולקטנה ליכא למישח דלינה מוסרת ענמה לביאה זרעון ולא חיישין נמי דילמא יצוא על הקטנה באונס כיון דליכא גדולה נדהה אכל בקטנה שהיא ראיה לביאה בלא גדולה עמה אף ע"פ דלינה מוסרת ענמה לביאה זרעון חוששין שמה יצוא עליה באונס והכי נקטינן כהרמב"ם דגדול כן י"ג ויוס אחד אסור להתייחד עם הקטנה בת ג' ויוס אחד וגדולה בת י"ג ויוס א' אסורה להתייחד עם קטן כן ט' ויוס א' וכן כתב הסמ"ג (לאחר קבו מג ע"ג):

ה אנדרוגינוס וכו'. כ"כ הרמב"ם מיהו תימה דרבינו פסק כר"י דמתסביו כוכר גמור וכדכתב צ"ד צימן רס"ו (ר): ולקמן סימן מ"ד (עט.) בשם המוספות (ינמות פג. ד"ה י) והרא"ש (ינמות פ"ח ס' ה) וכלן כתב בנחש דהוא ספק וכן צ"ד ס' שט"ו (רנה): גבי צבור כתב ע"ש הרא"ש (צבורות פ"ו ס' ה) שהוא ספק וכן צ"ח סימן תקפ"ט (סה): גבי שופר פסק דלינו מוילא אלא מינו אלמא דס"ל דספק הוא וע"ל סימן מ"ד וס' קע"ב (ק):

ו תקנו חכמים וכו' לא תלך אשה בשוק וכו'. פירוש גס זה תקנו חכמים שלא תלך וכו' דליחא צפ' שני דסנהדרין (דף י"ט) (ע"א) שכל זה התקין ר' יוסי ציפורי ואיכא לחמוה אמאי לא כתבו הרמב"ם והסמ"ג להך דלא תלך אשה בשוק וכו' סמוך להך תקנה דצית הכסא כמו שהוא בגמרא אלא דהך דלא תלך בשוק וצנה אחרת כתבה הרמב"ם בפכ"א (מאסורי ביאה ה"י) ודצית הכסא כתב בפרק כ"ג (שם ה"ד) וכן עשה הסמ"ג (לאחר קבו) ונראה דהם אינם מפרשים כפירוש רש"י דהמעשה היה שגרשעים עינו את האשה אלא התעוללו בה פריצות דרך שחוק ולהכי כתבו הרמב"ם בפכ"א גבי דיני צניעות אכל דעת רבינו כפירוש רש"י [דהמעשה היה] שעינו אותה ולכן השמיט מלות דרך שחוק שכתב הרמב"ם והסמ"ג וגם כתב סמוך להך דצית הכסא כיון דמרוויחו תקנו שלא יצאו ליד עצירה:

דרכי משה

(ב) כתב בהגהות מיימוני פרק כ"ב מהא"ב (אות ג) ובבית הכסא שבשדה מיירי שבתי כסאות שלהם היו בשדה חרץ לעיר והכל נפנים לשם:

פרישה

(מפני ששונאות זו את זו. וכתב רמ"י (לשם פ"י) ולפ"י אפשר אפילו מי שפסקו עם הנשים מותר להתייחד עם אלו. כמות פסי): **(י"ט) וכן עם אשה שיש עמה קטנה.** דוקא צעיר סגי בקטנה אכל נדהה לר"ך שהיו עם הקטנה ב' נשים או עוד קטנה אחת: **(י"ט) שיודעת טעם ביאה אינה מוסרת וכו'.** כתב צ"י טעות קופר הוא דברי רבינו ולר"ך להגיה ואינה מוסרת ענמה לביאה ופירש רש"י שיודעת טעם בלא כלומר מה היא בלא שחמד לקפר דברים נשוק ואינה מוסרת את ענמה לביאה מחוץ קטנות עדיין לא לבשה יצר הרע הילכך אין כלל משום דעת קלה שהיא נוחה להתפנות ע"כ וכן הגיה מור"ש (בבאורי לטור ד"ה שיעת): **(כ) אבל האיש מתייחד עם האנדרוגינוס.** כן כתב גם כן הרמב"ם אכל במוספתא גרסינן אינו מתייחד עמו וצ"ח יוסף כתב דלר"ך לומר דגירסתם היתה מתייחד. ומכל מקום קשה לי מאי טעמא

דרישה

אף על גב דלכולן דרכן לחוץ אפילו הכי חיישינן ליחוד אבל אם פירש איש אחד לבין הנשים שבפנים פשיטא דחיישינן משום יחוד אבל לרש"י אחי שפיר דקמ"ל דמסתמא גם כן חיישינן ועיין בהרמב"ם ותמצא שסמך הני תרתי בבות יחד וכתב נשים רבות עם אנשים הרבה אין חוששין ליחוד היו אנשים מבחוץ וכו' ש"מ דסבירא ליה להרמב"ם דעיקר החידוש הוא דלא אמרינן גם אחרים ילכו לחוץ ודו"ק:

הגהות ממוספות יום טוב

(ב) **אבל האיש מתייחד עם האנדרוגינוס.** עיין במור יורה דעה סימן רס"ה (קמא) ורס"ו (ר): ושט"ו (רנה) וקצ"ד (ע): ובאבן העזר סימן קע"ב (ק): ובחושן משפט סימן ר"פ (קא): וקע"ה (קג):

1-463960

